

Kuukiri

Nr. 9 (129) Oktoober 2004

Sõnumeid

Komid Tänassilmas

12. oktoobril toimus Tänassilma Rahvamajas sõprusõhtu hõimurahvast komidega. Naisrahvatantsurühm "Kaheksakand" ja eakate klubi "Rõõmsameelsed" võorustasid Komi rahvamuusikaansambli "Jurköt".

1992. aastal asutatud kollektiiv tegeb Komi Vabariigi lõunaosas paiknevas Kortkerosi külas. "Jurkötis" laulavad, mängivad ja tantsivad kolmteist naist ja üks mees, kelle keskmine vanus on 40.

Ansambel on võitnud mitmeid auhindu, millest olulisim on tänavu Komi Vabariigi rajoonide konkursil saadud esikoht. Repertuaaris on komi ja vene rahvalaulud, mida esitatakse valdavalt bajaani saatel, samuti esitatakse autorilaulu ja rahvalaulude töötlust. Laule saadavad rahvatantsud.

Eestis ja Viljandis viibis ansambel kaheksaliikmelisena.

Meie elust-olust olid külalised vaimustunud. Neid üllatas kõik, sest kuuldu põhjal on seal tegemist väga vähe edasi arenenud kandiga. Seda nii majanduslikult kui sotsiaalselt. Markantseim lugu räägitust on sotsiaaltoetus-tega, mida esiteks ei anna meie "soo-

● Uhked ja värvikad need Komi naised!

MARET LINA foto

dustustega" võrreldagi, teiseks kehtib neile määratu vaid paberil.

Kaks tundi kontsertkohtumist möödus imekiirelt, sest kultuuride erinevus pani kuulaja maksimaalselt osalema.

Maret Lina

Veepidu lasteaias

22. septembril toimus Viiratsi Lasteaia peredele mõeldud üritus "Vesine

värk". Vee kasulikkusest oli lapsevanematele rääkima tulnud spetsialist Jaak Jaaku. Samal ajal toimus lasteaia õues spordipäev lastele. Põnnid said joosta, täpsust visata ja vigurhüpata.

Sportlik õhtupoolik jätkus kogunemisega sügisvärvides vahtra alla, kus jaguneti neljaks meeskonnaks. Esimeseks ülesandeks oli võistkonnale nime mõtlemine ja lipu kujundamine. Seejärel said osalejad kaardi, mille järgi tuli läbida neli kontrollpunkti Viiratsis.

Start antud, asuti lippude lehvides teele. Nagu arvata võis, olid kontrollpunktides antud ülesanded teemakohased – nimelt vesised. Vesine oli ka peredele antud auhind – suur pudel vett.

Sportlik pereüritus lõpetati järgides põhimõtet: kelle jalg tatsus, selle suu matsus. Kõigile jagati koka-Aime küpsetatud viineripirukaid.

Lasteaia pere tänab kõiki osalejaid ja teatab, et järgmine pereüritus ootab suuri ja väikesi rüblikuid juba novembris. Siis tähistame mardi- ja isadepäeva.

Dagmar Trumsi,
Viiratsi Lasteaia kasvataja

Mälumäng algab

Viiratsi mälumänguturniir käivitub teisipäeval, 26. oktoobril kell 19 Viiratsi Kool-Huvikeskuse saalis. Oodatakse uusi ja vanu mängureid. Auhinnad.

VOLIKOGUS

30. septembril

Arengukava arutelu

Pikalt vaeti arengukava. Selle vastuvõtmisest saab täpselt aasta.

Külavanemate õigusliku seisundi osas oodatakse seda puudutava määrase läbivaatamist. See jõustub järgmise aasta algusest. Tasuta "Kuukiri" jõuab nüüd igasse peresse, külade kohta on koostamisel info internetis ja voldikul.

Hoolekandekeskuse renoveerimisega tegeldakse. Uue keskuse asukoht pole veel kindel. Sotsiaalimaja esimese korruse remont on edasi lükatud, sest nõudlust sotsiaalpinna järele pole. Transportiga meditsiinilisteks vajadusteks püütakse inimesi aidata, sotsiaaltöötaja on abivajajaid arsti juurde viinud. Eelarves on 30 000 krooni, millest alla 1800 krooni suuruse pensioniga isikutele makstakse sõidupiletite kompensatsiooni.

Vallamajale on rajatud kaldtee. See puudub aga Viiratsi raamatukogus, kus on järsk ja keeruline trepp. Ratastooliga inimene pääseb raamatukokku läbi kooli ruumide.

Peresid toetatakse laste koolilõuna maksmisel pere sissetulekust lähtuvalt; kui 2005. aastal riigi osa suureneb, tõstetakse ka toetusi.

Uuel aastal tulevad suured muudatused perehoolduses. See raha antakse valiale. Töötutega tegelemine muudetakse juhtumipõhiseks: iga isikuga tuleb tegelda eraldi.

Viiratsi Perearstikeskus vajaks ruume ka maja esimesel korrusel. Poole aasta pärast lõpeb üürileping seda kasutava firmaga ning siis saadakse ruumid kätte.

Korrakaitse toimimisest vallas räägib paranenud olukord. Suvest saadik on lisaks aktiivne konstaabel, kes ise elab Vana-Võidu.

Viiratsi tiikide puhastamisega korrastatakse tuletõrje veevõtukoht Viiratsi alevikus ja veevõtukoht rajatakse veel Surva silla juurde, kuhu tuleb ka ujumiskoht.

Küladesse rajatakse korviväljakud. Pidevalt toetatakse sportlasi ja spordiüritusi, eelarves on selleks 50 000 krooni. Otsitakse Vana-Võidu suusaraja valgustamise võimalusi. 2006. aastal remonditakse koolide juures olevad spordirajatised.

Uusna seltsimaja projekteerimiskulude katmiseks on projekt tehtud. Viiratsi rahvamaja remonditakse.

Murelapse osas on haljastus ja heakord. Viiratsi tiikide korrastamine toimub rasketes ilmastikutingimustes. Peagi saab kaks tiiki korda. Nelja tiigi kohta on kirjutatud rahataotlus, millele oodatakse vastust. Kui raha saab, lähevad 2005. aastal puhastusse ka kaks alumist tiiki.

Vald aitab kaasa spordiplatsi rajamisele elamutsoonis. 60 000 krooni saadi projektilt, millega rajati kooli juurde väljak. Sellega on lapsed ja vanemad väga rahul. Viiratsi pargi korrastamine kestab, sel aastal palju teha ei jõutud. Koos tiikidega peab korda saama ka park.

Palju korrastustööd on Uusnas, Tustis ja Tänassilmas teinud vabatahtlikud.

Muret teeb karuputke tõrje. "Viikom" tõrjub, aga vähestest vahenditest ei piisa, riik võiks appi tulla. Ärma ja Kibe kant (eriti Paavle) on täiesti tõrjumata. Vald kulutab karuputke tõrjeks 50 000 krooni aastas, kuid sellega veel olukorda ei päästa.

Tänassilma saab oma klaasikontaineri.

Vee- ja kanalisatsioonitöödeks on sel aastal ette nähtud 2,2 miljonit krooni. Tööd käivad, trass ehitatakse Viiratsist uue roovepuhastini. See saab valmis 2005. aasta märtsis. Ka Teemeistri majade trass ehitatakse valmis ning edaspidi liitub sellega Vana-Võidu. Tänassilma rahvamaja sai suurkaevust vee.

Rajamisel on trass Viljandi veehaardest. 2005. aastal ühendatakse Viiratsi alevik Viljandi veevärki. On raskeid probleeme torustike rekonstrueerimise ja tupikute likvideerimisega, aga asjad toimivad.

Uusna tänavavalgustuse laiendust sel aastal ei tule, sest "Elion" jättis liinid koristamata. Valguskaabli projekteerimine pikenes novembrisse, kaablit hakatakse paigaldama alles 2005. aasta kevadel. Valma valgustus on seotud detailplaneeringuga. Interneti paigaldus seisab valguskaabli taga.

Vana-Võidu elamute tee 220 meetri jaoks on eelarves raha olemas. Sel aastal teed veel ei tehta, kuna riigilt jäi tulemata lisaraha. Kõnnitee kohta Viiratsi tiikide vahel on eri arvamused. Kavas on muuta see lõik ühesuunaliseks. Kalmetu kõnnitee projekteerimine käib ja saab sel aastal valmis, kuid tuleb veidi lühem. Sinna tuleb ka valgustus, mille eest maksab vald. Halva ilma tõttu on teede jooksvat remonti tehtud vähe

(Surva, Kimmeli, Ressaare). Mis jääb tänava remontimata, tehakse järgmisel kevadel, raha jääb ju alles. Teid hõõveldatakse külmade tulekuni.

Lühidalt olulisest

Anti luba Uusna külas asuvale Metsajärve kinnistule ehitusaluse krundi moodustamiseks. Sihtotstarbeks määrati elamumaa.

Toetati Uusna külas asuvat lasterikast peret, kes elab omanikule tagastatud vanas majas ühes toas, kus elamistingimused on äärmuslikud. Viktor Mäenurme pärandusest vallale on võimalik peret toetada uute eluruumide muretsemiseks lähedal asuva maja kolmetoalises korteris. Pere ise teeb sanitaarremondi ja korrastab tulekolded.

Tusti külas asuva peremehetu karjakastelli ja teisegi maakivist lagunenud hoone vastu tunneb huvi isik, kes soovib neid kasutada restauraatorite õppebaasina.

Vallavalitsuse liikmeks nimetati Viljandi Ühendatud Kutsekeskkooli direktor Tarmo Loodus.

Vallavalitsuse info

31. augusti vallavalitsuse istungil arutati teede hõõveldamist, Tartu maantee remonti, hoonestusõiguse seadmist uutele ehituskruntidele ja uut vallavalitsuse liiget.

7. septembril räägiti taas teede hõõveldamisest, rahvaralli korraldamisest, uue bussiliini kooskõlastamisest, Pärnu vesikonna veemajanduskava väljapanekust, Viiratsi Algkooli õpilaste toitlustamisest ja koolilõputoetuse andmisest ka kutsekoolide lõpetajatele.

14. septembri vallavalitsuse istung töötas Valma detailplaneeringu kallal, lisaks olid töös vee- ja kanalisatsioonitrasside registrisse kandmine ning Tiigi tänava majade 7 ja 9 remont.

21. septembril arutati Viiratsi tuletõrje veevõtukohta korrastamist, Viiratsi Lasteaia piirdeaia ehitamist, perekond Jakobsonide elamispiinda Uusna külas, 2005. aasta eelarvet ja lepinguid "Elionia".

28. septembril tegeles vallavalitsus Kärma silla remondi, Tusti suurkaevu, Viiratsi laste mänguväljaku, Viiratsi kooli laste toitlustamise ja Viiratsi ansambli harjutusruumide probleemiga.

Viiratsi joogivee kvaliteet paraneb

Viiratsi aleviku joogivee halvast kvaliteedist on räägitud palju. Analüüsid näitavad, et see sisaldab üle lubatud normi rauda ja muudki.

Viljandi linna halvast joogiveest saadi lahti puhastusjaama ehitamisega, see suudab kvaliteetset joogivett anda ka mitmekordsel tarbimise suurenemisel.

Et linna puhast vesi ulatub otsaga Kõsti, siis on otstarbekas rajada trass Viiratsini. Selle ehitus praegu käibki.

Plaani järgi peaks see Viiratsini jõudma novembrikuu jooksul. Finantseerija on aktsiaselts "Viljandi Veevärk".

Vee trassi käikuandmise algfaasis tekib kindlasti probleeme. Tõenäoliselt hakkab uus vesi puhtaks pesema praegusi aleviku veetrasse, mille tagajärjel mõne aja jooksul vee kvaliteet hoopis halveneb. Samuti võib veesurve tõustes ette tulla vanade trasside purunemist. Sellepärast tuleks Viiratsi aleviku elanikel mõistvalt suhtuda tekkivate ebameeldivustesse. Lohutada tuleb

end vee kvaliteedi tunduva paranemisega.

Uue veetrassi käikuandmine ei muuda vee hindu.

Aastatel 2007–2009 rekonstrueeritakse kõik valla vee-, kanalisatsiooni- ja sademevee trassid. Siis võib olla kindel, et vee ja kanalisatsiooniga meie vallas enam probleeme ei tule mitmekümne aasta jooksul.

Väino Luik,
vallavanem

Sõnumeid

“Õunake” käis Soomes

Juba viiendat aastat korraldatakse Soome Vabariigis Pori linnas rahvusvahelist kultuurifestivali Pori Folk. Selle soov ja ülesanne on tutvustada ja teadvustada Satakunna ja Pori rahvamuusikat ja tantsupärimust. Tähelepanu all on ka talupoeglik algupärane tekstiil ja puu käsitlemise kunst.

Käesoleva aasta festivali teemadeks olid lastekultuur, vanad pillid, murded ja rahvamuusikute pärand. Rahvusvahelist värvingut tõid Pori Folgile mitmed rühmad: “Euromance” (Araabia–Euroopa noorte kultuuri esindav rühm), Hispaania flamencokava laulude ja tantsudega ning tuntud rühmad Soome Vabariigist.

Eestit oli esindama palutud Viiratsi Rahvamaja laste folklooriansambel “Õunake” Maire Paju juhendamisel. Väga austav ülesanne oli näidata teistele, kuidas laulsid ja tantsisid vanad eestlased ja kus on meie juured. Lapsed olid kava väga hästi ette valmistanud. “Õunakese” esinemist võeti vastu soojalt, suure aplausiga. Esineti neljal kontserdil eri kohtades.

Kõige võimsam ja mitmekesisem oli rahvusvaheline peakontsert “Tähesadu” Promenaadisaaalis. Seal esinesid kõik festivalile kutsutud rühmad välismaalt, samuti Soome rahvatantsu osavamad oskajad.

Sõit Porisse oli igati kasulik: näidati õpitut, saadi uusi kogemusi, leiti sõpru ja miks mitte ka võimalusi osa võtta järgnevatest festivalidest.

Suur tänu “Õunakese” rühma liikmetele ja õpetajale Maire Pajule, kes näitasid meie rahvuskultuuri teiste maade rahvustele.

Enna Lond

Viiratsi naised kohtusid rahvamajas

Vallavolikogu fraktsioon “Me, Viiratsi Naised” sai oktoobrikuus kokku Viiratsi Rahvamajas, et koos arutada maja töötajate muresid ja probleeme.

Rahvamaja on oluline kogu Viiratsi alevikule, kus käib töö just pärast tööaega. Alles hiljuti peeti neljakümne aastapäeva. Pika ajaga on maja kulunud. Kas remontida vana või ehitada uus? Tõdeti, et praegu tuleb lappida vana ja leida raha vajaminevate remonditööde teostamiseks, muidu võib tegevus lihtsalt seisma jääda. Oluline on projektide kaudu raha saada. Rahvamaja töötajad on asjast teadlikud ja koostöövalmis.

Viiratsi Rahvamajas on endised raamatukogu ruumid. Sinna peaks saama Avatud Noortekeskus. Selleks on vaja üht entusiasti, noorsootöötajat, kes leiaks tööks vahendeid ja raha. Ta peaks olema valla palgal.

● “Õunake” esitab Pori Folgi peakontserdil kepitantsu.

MAIRE PAJU foto

Noortekeskus peaks olema võimalikult lähedane ja lastesõbralik. Ohtusel ajal, kella 17–21, oleksid ukсед kõigile avatud. Ehk saaks sellest noortele teine kodu? Ootame vallarahva kaasaraäkimist.

Novembrikuus kohtume Uusna rahvaga, et arutada sealseid probleeme.

Fraktsiooni “Me, Viiratsi Naised” nimel

Ülle Gurjev

Kultuuripremia ootab kandidaate

Viiratsi valla kultuuri- ja hariduskomisjon ootab 1. detsembrini kandidaate kultuuripremiale. Selleks tuleb toimetada või saata pakkumised vallamajja kinnises ümbrikus pealkirjaga “Premia”.

Eeldatakse isiku märkimisväärset osa valla haridus-, kultuuri- või spordielu edendamisel.

Enna Lond,
vallavolikogu haridus- ja kultuurikomisjoni esimees

Kalmetu rahvatants on esimeses kategoorias

XVII Üldtantsupeo eelproovide käigus anti hinnang laste rahvatantsurühmade taseme kohta. Atesteerimist korraldas Eesti Rahvatantsu ja Rahvamuusika Seltsi juhatause määratud atesteerimiskomisjon, kuhu kuulusid XVII Üldtantsupeo üldjuhid ja assistendid. Põhikriteeriumiks oli korrektselt õpitud ja esitatud tantsupeo repertuaar.

Atesteerimise tulemusel omistati Kalmetu Põhikooli algklasside rahvatantsurühmale ja rühma juhendajale Maire Sarapuule esimene kategooria.

Tunnustus anti välja 4. oktoobril.

Maret Lina

● Kaleph Jõulu
MARET
LINA foto

Eripreemia sai Kaleph Jõulu

29. septembril tehti Eesti Rahva Muuseumis kokkuvõtteid 46. etnograafilise ainese kogumise võistlusest. Kirjasaatjate võrgu juhataja Tiina Tael, tehes tööst kokkuvõtet, ütles, et sel aastal laekus ERM fondidesse 285 tööd (7223 lehekülge) 281 autorilt, kusjuures 87 tööd laekus esmakirjutajailt. Palju on tulnud noori, eriti Tartu Kommertsgümnaasiumist, kust kahest klassist saatsid muuseumile oma vastused 61 õpilast. Kõige enam töid laekus Tallinnast ja Harjumaaalt.

Oli välja pakutud kolm teemat, kusjuures neist kõigile kolmele vastas ainult kaks kirjasaatjat. Kahest eripremiast pälvis ühe Kaleph Jõulu Vana-Võidust, ta vastas kõigile kolmele teemale. Tema saatis muuseumile ka mitmeid esemeid, mis kogutud rahvalt Vana-Võidust ja Välustest.

Maret Lina

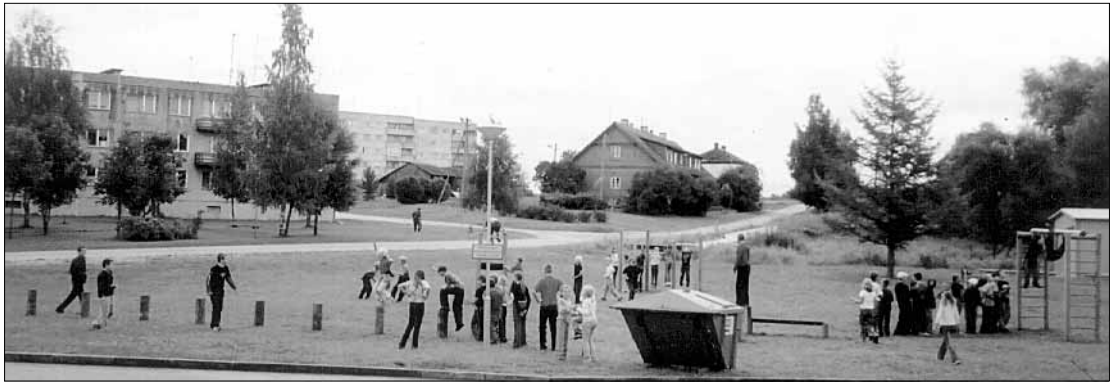
Viiratsi spordisaal kutsub

Viiratsi spordisaal on avatud tööpäeviti kella 16–21 ja laupäeviti kella 12–17. Võimalik on kasutada jõusaali, mängida koroonat ja tennist. Nõutavad on vahetusjalatsid. Päevapilet maksab 5, kuupilet 25 krooni.

Oodatud on vanad sportijad ja uued spordihuvilised.

Ivar Pai

Midagi Viiratsi laste jaoks

On möödunud täpselt aasta, mil Viiratsi Algkooli hoolekogu koosolekul tekkis mõte koostada projekt laste mänguväljaku rahastamiseks ja ehitamiseks. Hoolekogu esimees Ülle Gurjev arendas mõtet edasi. Otsese ülesande projekti koostamiseks sai lapsevanem Hedi Pangsepp. Vallavalitsus kinnitas oma osaluse projekti toetamiseks.

Väikese hilinemisega sai kavandatu teoks septembrikuu algul. Kooliõuele said püsti ronimisredelid, mitmesugused hüppe- ja rippumisharjutuste alused, korvirõngad ja kügepostid.

Juba esimeste redelite ilmumisel oli näha, et tarbijaid leidub ja koht leiab kasutust kogu aleviku lastepere hulgas. Mõeldud oligi, et sisustatud saaksid kooli vahe- ja kehalise kasvatus tunnid ning aleviku noortel oleks vaba aja veetmise võimalus. Rõõm on näha hoovil noori emasid oma pisipõlvidega. Tulevikus ehk viimistleb vallavalitsus ka mängualused.

Kahtlemata on probleeme ka uue kohaga, sest kõik kasutajad lihtsalt ei suuda normaalselt käituda. Koolipere koostas mänguväljaku kasutamise eeskirja, mis on algusest lõpuni laste endi sõnastatud.

Loodame projektist enam kasu kui kahju. Keegi ei saa enam öelda, et Viiratsis pole lastel kusagil olla.

Külli Saat,
kooli direktor

Õpetajate päev vahetas Kalmetu koolis rollid

5. oktoobril tähistati Kalmetu Põhikoolis õpetajate päeva. Õpetajateks olid üheksanda klassi õpilased. Tundide alustamiseks kogunes koolipere võimlasse. Seal tutvustas asendusõppealajuhataja Kertu Mikk asendusõpetajaid. Pärast seda sõlmis direktor Andres Savi asendusdirektor Kaspar Pilguga lepingu, milles loovutas õpetajate võimu üheksandale klassile. Sellega avati õpetajate päev.

Seejärel algasid kõigil tunnid asendusõpetajatega, ka õpetajatel. Nemad käitusid sellel päeval nagu õpilased ikka – tegid pahandust ja olid ülemeelikud. Ka pärisõpilased olid evelil, sest ei olnud tavaline koolipäev.

Pärast viiendat 35-minutilist tundi koguneti taas võimlasse. Õpetajatele õpetati kehalise kasvatus tunnis selgeks tants, millega nad pärast üles astusid. Nendega koos tantsis asendusmajandusjuhataja Monika Takkel, kes oli ka mainitud tantsu koostaja. Pärast tantsu ja tralli pidas kõne kooli hoolekogu esinaine Merike Lees, kes

avaldas eelmise õppeaasta Aasta Õpetajad. Direktsiooni ja hoolekogu ühise arutelu tulemusena nimetati Aasta Õpetajaks algklassiõpetaja, 1. klassi juhataja vanemõpetaja Annika Lond. Õpilaste lemmikuteks hääletuse põhjal kujunesid matemaatikaõpetaja Sirje Pöder ning õppealajuhataja, inglise ja vene keele õpetaja Heljo Saar.

Kunstiõpetaja Tiiu Edo eestvedamisel joonistasid lapsed õpetajate päeva puhul kunstitunnis õpetajaid. Koosvi-

bimisel autasustati neid autoreid, kes kujutasid pildil õpetajat kõige sarnasemalt. Pildid kingiti õpetajatele.

Seejärel andis Kaspar Pilk võimu tagasi Andres Savile ja kõik oli jälle omal kohal.

Õpilastele ja õpetajatele oli see päev tore vaheldus.

Airi Jegorov,
Mai Nälk,
Kalmetu Põhikooli
7. klassi õpilased

● **Aasta Õpetaja tiitli annavad Annika Londile Kalmetu Põhikooli direktor Kaspar Pilk ja hoolekogu esimees Merike Lees.**

ILVAR OJA
foto

MIDA ÕPPISIME KANADALT?

26. septembrist 3. oktoobrini toimus Kanada Kaljumägedes (Rocky Mountain) piirkonnas Briti Columbias "Living Lakes'i" üheksas konverents. Seekordne teema oli "Säästlik maa- ja veekasutus puhkemajanduse arendamisel".

Euroopas on maakasutus suurim keskkonnaprobleem. Heaks näiteks on Constance'i järve ümbrus, kus elanikke on 500 inimest ühe ruutkilomeetri kohta.

Iga aastaga suurenevad arendatavad puhkealad. Saksamaa valitsus on hakanud ette valmistama maakasutuse vähendamise plaane. Sellist strateegiat kasutavad teisedki Euroopa tiheda asustusega maad, kuid ei Eestis ega Kanadas paista olevat ruumipuudus suur probleem. Eurooplased saavad ainult unistada loodusest või veedavad oma puhkuse ja vaba aja sellistes maailma paikades, kus inimasustus on peaaegu olematu. Selline koht on näiteks Columbia jõe märgala ümbrus Briti Columbias.

Samas ei saa öelda, et madala inimasustusega looduslikel aladel poleks muresid. Ettevaatlik maa ja ressurside kasutus ning „ökoloogiline jalajalg“ puhketegevuste plaanimisel oli üks konverentsi sõnumeid, mida peaksid piirkondade arendajad hoidma nii madalal kui võimalik.

Üle 200 osavõtja 30 riigist said võimaluse kuulda ja arutleda maa- ja veekasutuse üle eri riikide vaatenurkadest lähtuvalt.

Briti Columbia on seni meile olnud avastamata maanurk, praegused suured ja väga kiired muutused piirkonnas aga teevad muret mitte ainult looduskaitsetele, vaid ka kohalikele.

Osalejad nägid uusi rajatud ja rajamisel olevaid golfiradu, majutusasutusi, suusakeskusi ja teisi puhkerajatisi. Kas selle juures on aga tõsiselt mõeldud piirkonna rikka loomastiku ja linnustiku peale? See on praegu suurim diskussiooni aine Columbia jõe piirkonnas.

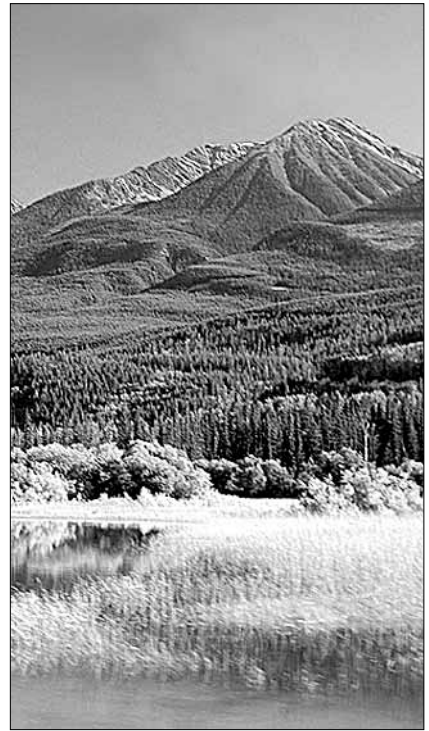
Rikkalikku loomastikku kohtasime ringi sõites: mustkarud teede ääres selle sügise viimast einet nosimas või mägi-kitsed ja hirved rahulikult üle sõidutee astumas ning koitotide perekond tülitsemas – see on tõeline loomariik, mis linnastunud eurooplase rahutuks tegi. Loodusega pole enam harjutud. Samuti tekitasid ärevust hoiatussildid hotellis õhtusele jalutuskäigule mineku ajaks, sest kuugarid (mägilõvid) on sellel aastaajal üsnagi aktiivsed.

Ida-Kootenay Keskkonnaühing, kes esindab Columbia jõe märgala "Living Lakes'i" koostöövõrgustikus, seisab hea piirkonna loodus- ja kultuuripärandi säilitamise eest.

Üha suurenev külastajate arv ja vastav inimtegevus on põhjus, miks väike mittetulundusühing on võtnud oma mureks piirkonna looduspärandi eest seismise. Uuritakse inimasustuse, ökoloogiliste protsesside ja ökosüsteemide omavahelist toimet. Ohud ja kriitilised väljavaated on alati teada avalikkusele ja sellest informeeritakse ka vastavaid ametkondi. Peamised ohud, mis on tekkinud seoses inimtegevusega, on laiaulatuslikud metsatulekahjud, võõrliikide sissetoomine, vee kvaliteedi halvenemine, ohustatud looma- ja linnuliigid, maade erastamisega seotud probleemid jne.

Kahjuks kuulsime üsna vähe pärismaalastest, kes on Ida-Kootenay piirkonnas elanud tuhandeid aastaid. Ktunaxa rahvusest on järele jäänud vaid 350 inimest, kes elavad reservaadis. Paljud on ka piirkonnast välja rännanud. Reservaatides levib joomarlus. Ainukest konverentsil sõna saanud Ktunaxa rahvuse esindaja kõnest jäid meelde sõnad: "Meil pole õigust omada maad ega veekogusid, meil pole sõnaõigust Briti Columbia märgala majandamisel." Sellest saab igauks ise järeldused teha.

Pärast konverentsipäevi toimusid kahel päeval eraldi arutelud "Living

Lake'i" edasise tegevuse üle. Suurim toetaja "Unilever" on muutnud oma toetusstrateegiat, mistõttu muutuvad kõik edasised koostöövõrgustiku tegevused. "Unilever" ei soovi enam tegutseda viisil "anname raha konverentside korraldamiseks". Nüüdsest alates peab hakkama toimima aktiivne ühistöö raha taotlejate ja raha andjate vahel. "Unilever" soov on rohkem osaleda rahastatavates tegevustes ning saada korporatsioonile suuremat tulu rahastamisest. Näitena võib tuua "Life Environment" programmi esitatava projekti, kus ühe kasusaajana on ka Soe küla veepuhastussüsteem Võrtsjärve piirkonnast. "Unilever" on taotleja ja rahastab poole nõutud kaasfinantseeringust. Projekti tegevustest saab aga ka "Unilever" kasu: veepuhastuseadmete müük ja installatsioon, ekspertide tasu, reklaam jne.

"Living Lakes'i" liikmete arv on kasvanud 35-ni. Sellega seoses oodatakse liikmetelt rohkem aktiivsust ja abi koostöövõrgustiku hoidmisel. 1998-ndal aastal alustati viie liikmega ja GNF-tiimis tegeles kaks inimest. Liikmete arv on kasvanud, aga tiim Saksamaal on samaks jäänud. Ka rahaline abi jääb seoses "Unilever" muutunud poliitikaga väiksemaks.

Järgmise aasta konverents toimub 14.–20. maini Filipiinidel Laguna de Bay piirkonnas.

Kas ka seekord osa võtma saab minna, ei tea, sest veel pole kindel, kas GNF meid ka järgmisel aastal aidata jõuab. Kindlasti aga proovime jälle taotleda abi BAPP-i programmist.

Meie osavõtt on oluline seetõttu, et 2007. aasta konverents toimub suure tõenäolisusega Eestis Peipsi ja Võrtsjärve piirkonnas. Millistel teemadel rahvusvahelise seltskonnaga üheskoos aru pidada, selle kohta oodatakse ettepanekuid mailiaadressile jaanika.kaljuvee.001@mail.ee.

Jaanika Kaljuvee,
Võrtsjärve Sihtasutuse juhataja

Metsatagusest külaelu möllu

Meie Taevane Isa on loonud maailma mehe ja naise. Piibel räägib just sedapidi: naine vormiti mehe külje-luust mehele heaks kaaslaseks. Kui ma nüüd edaspidi räägin maanaisest, siis lähtepunkt on ikkagi see, et naine on mehele hea KAASLANE, mitte VAENLANE.

Meie üks suur nõrkus on see, et me kipume iga asja võrdlema, ka meest ja naist. Väga paljud asjad ei olegi võrreldavad, sest nende põhi-olemus on erinev. Võrrelda saab ainult neid esemeid ja tegusid, mis on mingit moodi üheselt mõõdetavad (raskus, kiirus, kaugus, heledus). Kui nüüd edasi rääkida maanaistest, siis kallid maamehed ärge võtke seda nii, nagu naised oleksid tähtsamad, paremad, ilusamad ja targemad, vaid lähtepunkt on ikka see, kuidas nad saaksid kõike seda olla, et olla MEHELE HEAKS KAASLASEKS.

Jutt läks veidi filosoofiliseks, aga tulgem metsataguste juurde. Metsatagused on selles tekstis need inimesed, kes ei ole esimesel võimalusel läinud karjääri tegema, vaid on pühendunud, vastavalt endas avastatud andidele, oma PEREKONNALE, oma KODULE, oma TÖÖLE (kellel see on), oma HOBILE, oma MAALE, oma KODUMAALE. Metsataguseid on kõikides inimgruppides (naised, mehed, invaliidid, puudega inimesed, maainimesed, linnainimesed jne.), aga täna rääkigem maanaistest.

Oktoobri algul tähistas kogu planeedi rahvas rahvusvahelist maanaisete päeva. Sel puhul korraldasid Sudiste Maanaiste Seltsi liikmed Karksi-Nuias maanaiste piduliku kogunemise. Kohalolijaid käisid tervitamas Viljandi maavanem Kalle Kütis, Karksi vallavanem Arvo Maling, "Kodukant Viljandimaa" juht Kaja Kaur, Viljandi Omavalitsuste Liidu kultuuri- ja spordijuht Ele Saar ning riigikogulane Ela Tomson.

Peo korraldamist rahastasid "Kodukant Viljandimaa" (projektipõhiselt) ja Viljandi Omavalitsuste Liit.

Osavõtjaid oli kõikidest Viljandi maakonna nurkadest. Osalesid ka Viljandi Maanaiste Ühenduse liikmed, kes korraldasid loterii, et koguda veidi kapitali naistepoolset tegevust toetavateks ettevõtmisteks.

Viiratsi valla naised! Olete kõik tere-tulnud Viljandi Maanaiste Ühendusse! Järgmine üldkoosolek toimub novembrikuus Viljandis. Täpne aeg ja koht antakse teada maakonnaajalehes.

Maanaine, tule vahelduseks metsa tagant välja külaelu möllu, et jätkata rõõmsamal meel oma missiooni metsataguseksena.

Kadri Vollmann,
Everti põlistalu perenaine

KUIDAS KINNITADA OLEMASOLEVAT METSAKAVA

Metsandusliku haridusega asjatundjatele ja spetsialistidele on peal-kirja sõnastus kindlasti sobimatu. Olgu siinkohal ära toodud ka õige sõnastus: metsamajandamiskava ja metsa majandamise soovitus ning kuni 2004. aasta 1. maini metsakorraldustööde tegevus-luba mitte omava isiku koostatud metsa-majandamiskava kehtestamise taotlemine ning metsamajandamiskava ja metsa majandamise soovitus kehtestamine. Aga see selleks. Tegelikult tunnevad metsaomanikud järjest enam huvi metsakava kinnitamise vastu: kas ja kuidas see kinnitamine toimub?

Erametsaomanik esitab kinnistu asu-kohajärgsele keskkonnateenistusele (võib ka vallavalitsusele, metsanõuniku-le) vabas vormis kirjutatud või trükitud taotluse, mis peab sisaldama taotleja kohta vähemalt järgmisi andmeid:

1. nimi ja registri- või isikukood (registrikood esitatakse sellisel juhul, kui omanik on juriidiline isik);
2. aadress ja sidevahendite numbrid;
3. esindaja ja/või kontaktisiku andmed;
4. metsamajandamiskava või metsa majandamise soovitus tagastamise viis.

Taotlusele peavad olema lisatud:

1. metsamajandamiskava või metsa majandamise soovitus, mille kinnitamise kohta taotlus esitatakse;
2. peale metsamajandamiskava või metsa majandamise soovitus koostamist metsa majandamisel tehtud metsamajandamistööde nimekirja, kusjuures iga tehtud töö kohta peab olema märgitud vähemalt tööga hõlmatud maa-ala suurus ning kvartali (selle olemasolul) ja eraldise number, töö nimetus ja lõpetamise aeg (aasta).

Keskkonnateenistus saadab metsakava kinnitamisele Metsakaitse- ja Metsa-uuenduskeskuse auditeerimisbüroosse (kehtestaja), mis asub Tallinnas Iva 12. Kinnitamisel olevate metsakavade kohta saab küsimusi esitada telefonidel 677 1318 või 677 1316.

Keskkonnateenistusel ei ole metsakava kehtestajale saatmiseks seadusega sätestatud tähtaega. Seega võib erinevatel põhjustel viibida metsaomaniku esitatud taotluse (koos metsakavaga) jõudmine kehtestajani. Ilmselt on mõistlik

keskkonnateenistusest aeg-ajalt uurida esitatud taotluse edastamise kohta.

Kehtestaja registreerib taotluse kohe pärast selle saamist ning kontrollib esitatud taotluse vastavust eespool kirjeldatud nõuetele kolme tööpäeva jooksul.

Taotluse menetlemisel kontrollib kehtestaja metsamajandamiskava või metsa majandamise soovitus kehtestamise võimalikkust, arvestades sealjuures metsamajandamiskava või metsa majandamise soovitus vastavust kehtivatele nõuetele, kehtestamise momendil kehtivaid piiranguid ja kitsendusi, tehtud metsamajanduslikke töid, metsa majandamise võimalikkust kehtestatava metsamajandamiskava või metsa majandamise soovitus järgi.

Taotluse menetlemisel saadud andmete alusel teeb kehtestaja ühe kuu jooksul nõuetekohase taotluse esitamisest otsuse metsamajandamiskava või metsa majandamise soovitus kehtestamise või kehtestamata jätmise kohta ning saadab otsuse ärakirja taotlejale lihtkirjaga. Metsaomanikele otsuse ärakirja saatmise tähtaega ei ole eraldi sätestatud, kuid metsakorraldusettevõtete puhul on otsuse saatmise tähtaeg seitse päeva.

Metsamajandamiskava või metsa majandamise soovitus tagastatakse taotlejale taotluses näidatud viisil.

Metsamajandamiskava või metsa majandamise soovitus kehtestamise otsuses näidatakse:

1. eraldiste ja raieliikide viisi uuendus-, harvendus- ja valikraie maksimaalne lubatud maht (hektarites). Miks just hektarites, see on seni paljudele, ka metsandusspetsialistidele selgusetuks jäänud, aga ju see siis nii olema peab...

2. metsa nõuetekohase majandamise tagamiseks metsamajandamiskavas või metsa majandamise soovitustes tehtavad muudatused või täiendused.

Ja nii lihtne see metsakava kinnitamine ongi. Metsakava kinnitamine on tasuta — selle eest ei pea midagi maksma. Metsakava kinnitamiseks on lihtsalt vaja taotlus (koos metsakavaga) esitada ning samuti on soovitatav varuda pisut kannatust.

Meelis Kasemaa

GSM 51 64 066, Metsanõustamise OÜ,
info@taks.ee, http://www.taks.ee/

Saapaheite hooaeg lõppes septembris

Mais toimunud Türi meistrivõistlustel saavutas naiste klassis teise koha Jaana Väli 29.41 ja neljas oli Maie Väli 22.95 meetriga. Üle 55-aastaste naiste hulgas oli Maie Väli 23.65 meetriga esimene. Meeste konkurentsis oli 40.77 meetriga teine Janek Väli.

Juunis toimusid Narvas rahvusvahelised meistrivõistlused. Naiste lõppkonkurentsis oli esimene Jaana (25.40) ja teine Maie Väli (22.18). Üle 45-aastaste naiste hulgas oli Maie Väli 23.45-meetrisa saapakaarega esimene. Janek Väli saavutas meeste konkurentsis 34.19 meetriga kuuenda koha.

17.–18. juulil Pärnus saapaheite maa-

ilmameistrivõistlustel osales 34 naist. Parim eestlanna oli 14. kohale tulnud Jaana Väli. Üle 45-aastaste naiste hulgas oli Maie Väli neljas ja üle 55-aastaste hulgas kolmas.

Mehi osales 84, neist Janek Väli saavutas parima eestlasena 15. koha.

Septembris toimus Viljandis rahvusvaheline saapaheiteturniir. 43 mehe hulgas pälvits seitsmenda koha isikliku rekordiga 47.12 Janek Väli, olles ühtlasi parim eestlane. Naistest sai Jaana Väli kümnenda koha 31.68.

Üle 45-aastaste naiste hulgas oli Maie Väli neljas (25.26) ja üle 55-aastaste seas esimene (24.68).

Maret Lina

KODUKANDIMEHE SULEST ILMUS VÄÄRT RAAMAT

Eelmisel aastal ilmus mahukas teos "Ühistegevus globaliseeruvus ühiskonnas". Kirjastas selle Tartu Vanemuise Selts. Autor on Eesti Põllumajandus-ülikooli professor Jaan Leetsar, kes on Valma küla elanik.

Raamat käsitleb põhjalikult ühistegevusega seonduvat nii minevikus ja olevikus kui ka tulevikunägemusi. Ligi 400 leheküljel on rohkesti faktilist materjali. Arvukalt on illustreeritud. Palju kogemuslikku ja õpetlikku leiab lugemiseist tänapäeva teoinimene. Laialdaselt on käsitletud vaimulaadi ja võimu suhteid.

Autor tõstatab küsimuse, kas ühistegevus on 21. sajandi ühiskonna mudel. Ta toetab Oskar Looritsa arvamust, et meie esivanemate iseloomulikud jooned on olnud kollegiaalsus ja kollektivistlik (kogukondlik) mentaliteet.

Leetsar toob palju argumenteeritud näiteid ühistegevuse mõjust kogu ühis-

konnale. Olgu toodud üks näide.

Orienteeruvate hinnangute ja arvestuse alusel läks Eestist 2000. aastal puhaskasumina välja 8–13 miljardit krooni, mis teeb ühe Eesti elaniku kohta peaaegu 10 000 krooni aastas.

Teose autor rõhutab, et ühistegevus ja demokraatia baseeruvad samadel väärtushinnangutel. Ühistegevus eeldab vabade ja sõltumatute inimeste olemasolu, nad ei pea tegutsema raha või poliitilise jõu surve ja mõju tingimustes (lk. 253).

Ühistegevuses olulist rolli Eesti ühiskonnas on läbi ajaloo mõistnud paljud: Villem Reiman, Jaan Tõnisson, Konstantin Päts, Oskar Loooris.

On meeldiv, et Viljandimaalt on tõusnud taas persoon, kes näeb ühistegevuses mõjukat hooba Eesti ühiskonnale korraldamisel.

Soovitav lugeda.

Roland Tulik

KOHALIKU OMAALGATUSE PROGRAMM OOTAB TAOTLUSI

Riigieelarvest toetatav kohaliku omaalgatuse programm ootab maakondlike projektide rahastamise taotlusi 15. novembriks. Viljandimaale on eraldatud tänava 312 000 krooni. Taotlusi programmi vahenditest toetuse saamiseks võivad esitada seltsingud, mittetulundusühingud ja sihtasutused.

Kohaliku omaalgatuse programmi eesmärgid on kohalik areng ning piirkondade konkurentsivõime kasv läbi kogukonna kaasamise ja tugevdamise. Programmi valdkonnad on kogukonna liikmete koolitamine ja kohaliku arengu kavandamine, kohaliku ajaloo pärandi ja traditsioonide väärtustamine ning kohaliku elukeskkonna parandamine.

"Varasemate aastatega võrreldes on raha taotlemise kord jäänud põhimõtteliselt samaks," rääkis Viljandi Maavalitsuse majandusallikute peaspetsialist

Reevo Maidla. "Tegelikult on see ainuke raha, mida kohalikul tasandil saab suunata rahvaalgatuse toetamiseks."

Programmi kaudu eraldatud toetuste kasutamise maksimaalne tähtaeg on 12 kuud. Toetuse maksimaalne suurus on 30 000 krooni. Projektidesse peab olema kaasatud taotlejapoolne omafinantseerimine või tema koostööpartnerite kaasfinantseerimine vähemalt 10 protsendi ulatuses projekti kogumaksumusest.

Möödunud aastal jagati kohaliku omaalgatuse programmi abil Viljandimaal välja 365 000 krooni.

Täpsema info saamiseks võib pöörduda Viljandimaa Arenduskeskuse telefonil 433 0446 või Viljandi Maavalitsusse.

Margus Haav,

Viljandi Maavalitsuse
pressiesindaja

Narkopreemia ootab kandidaate

Viljandi Maavalitsuse narkonõukogu annab ka tänava välja narkoennetustöö preemia. Kandidaate preemia eesmärgile oodatakse kuni 1. novembrini.

Preemia eesmärk on toetada ja aktiveerida narkovastast tegevust Viljandimaal. Preemia statuudis öeldakse, et kogu ühiskonna sallimatu suhtumine narkomaaniasse ja narkokuritegudesse suudab panna aluse tekkinud olukorra muutmisele.

"Narkonõukogu eesmärk on väärtustada ennetustööd," ütles nõukogu sekretär Elo Paap. "Eelmisel aastal esitati kandidaate kahjuks vähe. Tublisid inimesi peaks Viljandimaal ometi jaguma. Neid, kes teevad tänuväärset ennetustööd laste ja noorte hulgas, on palju. Nende kolleegid, lapsevanemad ja kasvandikud – hinnake teiste tööd!"

Ettepanekuid preemia kandidaatide kohta võivad teha kõik Viljandimaal tegutsevad füüsilised ja juriidilised isikud ning asutused. Preemia antakse välja kord aastas Viljandi maakonna narkonõukogu otsuse alusel kodanikupäeval, 26. novembril.

Narkonõukogul on õigus preemia-summat kandidaatide vahel ka jagada. "Sellele preemia eesmärgile võib kandidaadideks pakkuda ka neid, kes tegelevad alkoholi- ja sigarettidevastase võitlusega," lisas Paap.

Taotlusvorme kandidaatide esitamiseks saab Viljandi Maavalitsuse info-lauast või maavalitsuse koduleheküljelt.

Kaks aastat tagasi esimest korda välja antud preemia sai Viljandi Politseipreemiat (Järg 4. lk.)

Õnnitleme eakaid sünnipäevalapsi!

Novembris

1. Linda Tikk	84
1. Helmi-Marie Tuuksam	80
1. Genovefa Rymash	78
2. Ivan Fedorov	80
2. Evald Talu	79
5. Endla Naar	79
6. Akulina Tulik	85
7. Ruth Kütt	76
7. Luule Auksman	74
7. Endel Tõlp	72
7. Veera Vellearu	71
10. Aleksandra Gjavtšanen	82
10. Boris Beljajev	73
10. Silvi Jakobson	71
11. Agathe Kinsigo	78
12. Helga Kirsimägi	72
13. Asta Kase	78
13. Arno Seemen	74
13. Laine Pullisaar	72
14. Leida-Johanna Tampöld	89
14. Jaan Randjärv	80
15. Julius Eks	81
15. Kaleph Jõulu	77
16. Jakov Geimonen	82
17. Helmi Kurt	80
17. Elmar Kask	73
18. Valve-Oie Kõögard	76
18. Marta Linnaste	71
19. Juta Kaljuste	84
21. Ülo Leemet	75
26. Selma Sooluste	95
26. Meida Austrin	76
26. Helju Rosenberg	72
27. Hilda-Mathilde Talu	90
27. Jutta Vokk	77
27. Anatoli Grigorjev	73
27. Liilia Uriko	71
29. Asta-Marie Unt	75
29. Ilmar Rosenberg	74
29. Jekaterina Beljajeva	73
29. Elga Kuremäe	72
30. Aino-Floreida Karu	81
30. Helmi Orav	80
30. Linda Arumäe	77
30. Silvia Trippel	72

Sündisid

Deanne Kanguri ja Magnus Puki perre Vardja külas sündis 3. septembril poeg Otto Marten Pukk.

Maris ja Peeter Põrgi perre Viiratsis sündis 14. septembril tütar Creete.

Meret Stimmeri ja Fred Otsa perre Vana-Võidu külas sündis 30. septembril tütar Anete Ots.

Mälestame

Theodor Unt

19. 01. 1929 — 26. 09. 2004

Verilaske küla

Natalia Tammai

15. 10. 1918 — 26. 09. 2004

Tänassilma küla

Alar Tammesoo

26. 07. 1946 — 6. 10. 2004

Mäeltküla

Jätub foto-seriaal

“Viiratsi tiigid”

Oktoober

Õnneks halastas ilmataat oktoobris ja lubas tubli tüki töö jagu tiigipuhastajaid edasi. Need aga sattusid nii hoogu, et pidid äärepealt oma raskeima mehhanismi ära uputama!

Lõpp hea, kõik hea. Enne, kui vihma taas kallama hakkas, saadi raskekahurvägi tiigi põhjast kätte.

Maret Lina
tekst ja foto

Viiratsi keskus on avalik WiFi leviala

Oktoobri algusest alates saab Viiratsi Algkooli saalis kasutada traadita internetiühendust. Traadita internet (WiFi) levib ka kaubanduskeskuse esises parklas, kooli ees oleval platsil ning tiigi kaldapealsel.

Ühendus SSID on Viiratsis WiFi ja e-maili lugemiseks mailservers: mail.eenet.ee.

Täpsemat infot WiFi ühenduste kohta saab lugeda internetiaadressilt: www.wifi.ee.

Veiko Jüris,
arvutispetsialist

Narkopreemia ootab kandidaate

(3. lk. järg)

fektuuri kriminaalosakonna narkokuritegude talituse juhtivinspektor Margus Sass. Mullu läks preemia Kaitseliidu Sakala Maleva noorteinstruktorile Priit Sillale.

Täpsemat infot saab Elo Paabult telefonil 433 0512.

Margus Haav,
Viljandi Maavalitsuse pressiesindaja

Oo, hetk, sa viibi veel!

Kaks vigase tiivoga lindu vaatavad koos kumbki eri suunas viimase mere poole. Kummalgi on omad mõtted, kuid unistused on kunagi olnud ühised.

On räsitud neid tuuled, vihmad, on soojendanud päikene, on karastanud mere vahused lained, on koos punutud pesa ja kasvatatud poegi. Nende röömuhõiked on kostnud teiste omasuguste seas.

Tundub, et alati on olnud nii: päike, tuul, vesi ja pojad. Miks siis nüüd

enam mitte? Miks on tiivakesed sorgus ja suled ei läigi? Miks hoiavad eemale kõik liigikaaslased ja pole näha nende parvigi? Või ollakse valel ajal tukkuma jäädud?

Parem minna toiduretkele. Aga kuhu? Eks ikka merele. Vaata, kui ilus ta on! Ehk saab sealt uued puhtad suledki?

Aga tiivakesed? Neid ei suuda keegi uuendada.

Ilme Pelt

HELGI KALDMA foto